

ДЖОРДЖ ГИСИНГ ДЪЩЕРЯТА НА ПОРТИЕРА

Превод от английски: Мирена Пламенова, 2007

chitanka.info

Джордж Гисинг — Роден 1857 в Уейкфилд, починал 1903 в Сейнт Джон де Луз на Пиринеите. В работите си пише за живота и борбите на бедните. Те са изпълнени с песимизъм и депресиращ реализъм. Само в последната му творба се промъква лъч на надежда и оптимизъм. Най-известните му произведения са „Демос“ (1886), „Долния свят“ (1889), „В годината на Юбилея“ (1894), „В града на пътешественика“ (1898) и др.

За няколко години Рокетови успяха да станат портиери в Брулент Хол. В началото Рокет беше главен градинар, съпругата му, дъщеря на магазинер, която никога не се е занимавала с домашна работа, се зае със задълженията си в дома с тихо достойнство, толкова типично за класата, към която принадлежеше. Докато беше жив Сър Хенри цареше истински мир между дома и слугите. Въпреки, че Рокет се разболя, пак работеше здраво и до смъртта на Сър Хенри имаше разбирателство с господарите, а след като почина, неговият племенник и наследник остави Рокетови като портиери. Но при новия господар нещата не стояха, както преди. Сър Едуин Шейл, мъж на средна възраст, който бе сглупил в младостта си с лоша женитба, неговата съпруга го командваше, при това не с благи думи и не винаги с ясна цел, а дъщеря им Хилда следваше съветите на майка си, така както само едно дете може и която предполагам Сър Едуин щеше да хареса повече, ако не приличаше толкова много на майка си.

И докато домът във времената на Хенри беше бездетен, то на неговите портиери се родиха едно момче и две момичета. Младият Рокет, голяма пройдоха и нехранимайко от класа, беше изпратен, по съвет на барона, в морето, откъдето не им създаваше особени проблеми. Втората дъщеря, Бетси, беше голяма подкрепа на майка си. По-голямата и сестра, още от ранна възраст показваше, че животът на дете на портиер не влиза в нейните планове. Мей Рокет беше красавица, но имаше нещо повече, имаше интелект, който попиваше като гъба всичко, с което влизаше в контакт. Селското училище не беше достатъчно за любопитството на Мей Рокет и за възгледите и дори на десет, нито пък близката градска гимназия и бе достатъчна на седемнадесет. И нито забраните на болния и баща, нито тези на съпругата му можеха да я спрат в преследването на по-високо образование. Нито пък увещанията на Сър Хенри и на старата Лейди Шейл успяха да я накарат да си избере някакво по-простичко занимание, очевидно имаше много малък шанс детето да се заеме с нещо обикновено, тя по един или друг начин искаше да успее с мозъка си. По времето, когато управляваше Мистър Едуин, тя вече бе станала гувернантка, давайки на родителите си да разберат, че това е единственият начин, единственият изпитан начин, да си павира пътя към нещо неясно, но хубаво, към независимостта. Не очакваше подкрепа. На 22 Мей реши да стане секретарка на една жена с мисия и

да сподели съдбата на феминистките. В писмата към родителите си тя постоянно говореше за важността на работата си, но така и не им призна, колко скромна е заплатата и. Минаха няколко години без да се прибере вкъщи и тогава изведнъж изпрати бележка, че се връща за седмица или 10 дена. Обясни, че желанието и било старо, но нейните интелектуални занимания лежали на пътя му, но пък няколкото дни покой, всред атмосферата на Брент Хол, щели да бъдат най-доброто за нея. „Разбира се, не е необходимо да споменавате за мен на Шейлови. Нямам нищо общо с тях, а и би било добре за мен да избегна каквото и да било чуждо присъствие.“

Тези няколко необичайни фрази разтревожиха основателно Мистър и Мисис Рокет. Семейство Шейл може, ако иска да игнорира съществуването на Мей, но Мей да игнорира Сър Едуин и Лейди Шейл, които едва сега се завърнаха от шестмесечно пътешествие извън страната, им изглеждаше наистина неправилно. Вроденото им подчинение говореше, че в един определен момент, по точно определен начин, тяхната дъщеря трябва да се представи на господарите, на които бе задължена, непряко, а чрез „благословиите, на които се радваше“. Това беше фразата на Мисис Рокет, а старият задъхващ се, болен от ревматизъм градинар се съгласяваше с нейното мнение на език, далеч не толкова изискан. Не се бяха привързали към Сър Едуин и съпругата му, а Хилда направо мразеха, отношението на новите им господари контрастираше неприятно с миналите времена, но духът на подчинението течеше в кръвта им, а и въпреки всичко, те бяха признателни, че са на работа. Мисис Рокет, здрава и способна жена на не повече от 50, не по малко от своят съпруг-инвалид, искаше да се махне от Брент Хол. Рокет честичко се утешаваше с мисълта за скорошната си смърт, тук под прекрасните стари дървета, които обожаваше и в тази обгърната с бръшлян къща, която за него беше дом. А и имаше някъде дълбоко скрита надежда, че ако Бетси, неговото добро къщовно момиче, някой ден се омъжи за обещаващият млад градинар, който наскоро Сър Едуард назначи на служба ще се възвърне старият ред на нещата?

— Имам едно наум, че Мей няма да се върне! — каза Мисис Рокет, след дълги и тревожни размисли. — Миналият път почти ме разтрои със странните си приказки.

— Смешно момиче, наистина! — мърмореше Мистър Рокет от старото кожено кресло, припичайки се на слънце до прозореца в кухнята. Те имаха прекрасна всекидневна, но тя се използваше, разбира се, само в неделя. Мей, обаче, използваше само тази всекидневна. Тази и привичка най-силно контрастираше с привичките на родителите и.

Темата беше доста смуцаваща, оставиха я настрана, и с доста смесени чувства, зачакаха завръщането на най-голяма дъщеря. Два дни по-късно с такси пристигна Мей, с куфар с дрехи, пътнически куфар и чанта, пълна с периодичен печат и с жълтият етикет на Муди. Младата дама бе перфектно облечена в строг костюм, нищо женствено не прозираше от цялото и излъчване, дори обратно вратовръзката и строгата яка и предаваха нещо от другия пол, но въпреки това нежната и структура и ясните очи, добре оформената и фигура и леките бързи движения имаха художествена стойност, която очевидно Мис Мей не игнорираше. Не показва излишни чувства, когато сестра и и майка и дойдоха да я посрещнат, кимване, усмивка, подаване на бузата и милото възклицание „Какви добри хора!“, с което приключи сценката с достойнство.

— Ще внесете ли багажа, моля! — обърна се към шофьора, с висок нетърпящ възражения глас, с тона и жестовете на човек, който по природа е по-високо от останалите.

Баща ѝ, схванат от ревматизма, я чакаше вкъщи. Сграбчи му ръката и каза весело „О, тате, как я караш? Надявам се, че не си по-зле от преди!“ После добави, като наклони глава „Трябва да поговорим за твоя случай! Занимавах се с малко медицина, напоследък. Не се и съмнявам, че селската медицина е различна. Седни, седни удобно. Не искам да преча на никого. Време за чай, нали мамо? Много лек чай за мен, моля, с парче лимон, ако въобще имате такова нещо тук, бих хапнала и една припечена филийка.“

Наистина толкова малко бе желанието на Мей да наруши покоя в семейството, че само половин час след като пристигна, тримата домашни вече станаха жертви на нервна агитация и нито можеха да кажат нещичко, нито пък имаха право свършат нещата, обичайни за тях. Изведнъж се чу силен тропот по прозореца. Мисис Рокет и Бетси скочиха, а Бетси отвори вратата. След момент-два се върна с порозовели бузи.

— Абсолютно съм сигурна, че никой не е звънял на звънеца! — каза тя, разстроена. — Мис Шейл си иска колелото.

— Тази ли чука така по прозореца? — пита доста хладно Мис Мей.

— Същата! Тя и ме овика!

— Ще и се отрази добре да почака малко! Малко гняв сега, дава после здраве! — Мисис Рокет и сипа чая с лимон с усмивка на неизразимо презрение.

Всички си легнаха в десет, само Мей се затвори във всекидневната и чете до след полунощ. Въпреки това, стана много рано сутринта и преди да излезе на малка бърза разходка, даде прецизни наставления за закуската си. Искаше само простички неща, приготвени по съвсем простичък начин, но тонът с който си послужи, направо вбеси Мисис Рокет. След закуска, младата Лейди, се позаинтересува от здравето на баща си, постави диагнозата си за болестите му на такъв език, че той, в крайна сметка, се почувства много по-зле, отколкото е бил някога. После Мей се зае с кореспонденцията си и по обяд изпрати малката си сестра да пусне девет писма в пощата.

— Но кога ще си починеш? — каза майка и с треперещ глас, нещо нетипично за нея.

— Защо? Та аз си почивам! Ако само видите моята обичайна сутрешна работа! Предполагам, тук се продават вестници от Лондон? Не? Как може да живеете без това! Трябва да отскоча до града към един следобед.

Градът беше на три мили от селцето, но може ли да се хване влак от селската гара. Мис Рокет спомена, че ще използва добрата възможност да се запознае с една дама, Мис Линдли, от класата на господарите на Хол и честичко ходела у тях на гости. На изненадата на майка си Мей само се засмя замислено.

— Как може да не познавате Мис Линдли? Чух, че се интересувала от движението, което ме интересува сега. Знам, че би се радвала да се запознае с мен. Мога да и дам много информация от първа ръка, за която ще ми бъде благодарна. Присмиваш ли ми се, майко, кога най-сетне ще разбереш каква е моята позиция в обществото?

Рокетови изоставиха всичките си очаквания за дълга на Мей към Хол, по рано се надяваха престоят и да остане незабелязан от Лейди и Мис Шейл, вярваха, че срещата с тях ще е опасна за детето. Мисис Рокет не можеше да заспи от тревога. Бащата също се тревожеше, той се чудеше на крещенето и острият тон на Мей, но като цяло се съгласяваше с превъзходството и. Той и Бетси таяха тайна адмирация към брилянтните качества, които се набиваха в очите им. Тайничко се съгласяваха, че Мей е повече дама от баронесата с нейния остър език и от ужасната Хилда Шейл.

И така Мис Рокет си хвана влака и замина към Мисис Линдли, на която предварително бе изпратила визитка. Веднъж приета в дневната, тя даде ясен отчет за това коя е, наименувайки всичките си познати. Мисис Линдли, изключително весела и непринудена жена, с интерес към всичко прогресивно, и новата религия и новият костюм за езда я правеха еднакво щастлива, без предразсъдъци, интересуваха се от обществото на здравите, от веселите духом, от хората с пари. Това за което и говореше Мис Рокет беше тъкмо по нейния вкус, обръщаше се внимание на „интересните“ неща, на личностите, нямаше грам аргументи и уморителна прецизност.

— Смятате ли да останете тук? — попита домакинята.

— Ох, аз съм с хората си на село, не много далече оттук. Може и да остана за ден два...

Бяха поканени и други гости, но Мис Рокет не даде думата на друг, говореше със завидно самодоволство, чувствайки че има истинско преимущество пред останалите и че всеки я харесва. После вратата се отвори и бе анонсирана Мис Шейл. Спирайки по средата на изречението, Мей погледна новодошлата, убеди се, че тя е наистина Хилда Шейл, но това не я разконцентрира. Без да снижава гласа си, тя си довърши мисълта. Щерката на баронесата беше карала колело до града, което личеше от късата и поличка, лекото яке и кафявите обувки, прекрасно подчертаващи младото и стегнато тяло. Беше висока, силна девойка на 16, с открито лице и удивителна кестенява коса. Всичките и движения изразяваха здраве, поздрави с ръкостискане, прекоси стаята с достойнство и седна, кръстосвайки крака.

Отпървом нейната поява изненада Мис Рокет. Но когато след минута две домакинята я представи, Мис Шейл повдигна вежди,

усмихна се на друга и само кимна в знак на поздрав, скоро Мей се окопити и направи същото.

— Колело ли карахте, Мис Шейл? — попита домакинята.

— Не! Факт е, че така и не можах да намеря време, за да се науча!

Дамата отбеляза, че в наши дни няма ни най-малко ограничение за карането на велосипед, докато Мис Шейл я прекъсна и с метален глас, показващ лека ирония изтъкна:

— Жалко, че машините са толкова скъпи! Толкова много хора не могат да си ги позволят! Чух, че има много оплаквания от това на село, ужасно, нали?

Мис Рокет остави думите да профучат покрай ушите и, направи силен опит да се концентрира. Искаше да каже нещо, но не намираще правилните думи, а и не беше сигурна в гласа си. Домакинята не разбра за кого персонално се отнася забележката на Мис Шейл, започна да говори за цените на велосипедите и останалите се включиха в разговора. Мис Мей се изяде от обратата на разговора. Тя счете, че не е добре ако си върне на субекти, пред които блести, стана и поиска да напусне.

— Трябва ли наистина да си ходите? — усети се съжаление от устата на домакинята.

— Страхувам се, че да! — каза, Мей, сравнявайки себе си с останалите и чувствайки, че не е съвсем на мястото си. — Времето ми е толкова кратко, а има толкова много хора, които бих желала да посетя.

След като излезе от къщата, в нея се пробуди гнева. Беше съвсем ясно, че Хилда Шейл ще им разкаже всичко. Тя им беше говорила за проблема с равенството, но въпреки всичко, мисълта я ужили. Наглостта на онова същество, със скритият намек за цената на велосипедите. Още по-страшното беше, че онази каза истината. Мей от толкова време искаше да си купи колело, но все не можеше да си го позволи! Вървейки по центъра на града, зяпаше гневно и не можеше да мисли за нищо друго, освен за унижението.

За нещастие, беше забравила за времето и накрая установи, че е изпуснала единствения влак за къщи. С такси щеше да е твърде скъпо и нямаше друг избор освен да извърви три-четири мили пешком. По залез, забързана, с мъчителни размисления, тя пристигна пред вратите

на Хол, беше уморена, изпотена и нервирана. И точно когато ръката и достигна дръжката на вратата, чу силно бибипкане от велосипеден клаксон, на разстояние около 20 ярда зад нея някой крещеше императивно:

— Отворете портата, моля!

Мис Рокет се обърна и видя Хилда, да се хили и да чака да и направят път. Умишлено Мей избра другия вход и остави портата затворена.

Мис Шейл слезе от колелото, отвори си сама и се обърна към Мей (сега вече пред вратата на портиера) много ядосано:

— Не чу ли като ти казах да отвориш?

— Нямах и ни най-малка идея, че говорите на мен! — каза с достойнство Мис Рокет. — Мислех, че заповядахте на някой слуга наблизко.

Особена усмивчица изкриви пълните червени устни на Мис Шейл. Без да каже и думичка, тя слезе от колелото и продължи по алеята на Хол.

Мисис Рокет видя сблъсъка и чу разменените реплики, изпадна в ужас.

— За каква се мислиш, като се държиш така, Мей? Защо? Точно притичвах да отворя, видях че си там и разбира се реших, че ти ще отвориш. Вече за втори път Мис Шейл има причина да се оплаква от нас. Как може да се самозабравиш дотолкова, че да говориш и да се държиш така! Защо, трябва да си полудяла, дете мое!

— Не се чувствам добре тук, майко! Факт е, греша! Ще си тръгна още утре сутринта и няма повече да ви създавам проблеми.

Така каза Мис Рокет, като си мислеше, че се касае за дребни неща, нямаше как да знае, че сериозните проблеми едва сега започват.

Няколко минутки по-късно Мисис Рокет отиде да се извинява на господарите за лошото държане на дъщеря си. След като бе накарана да чака поне четвърт час, тя бе приета от икономата, който имаше да и казва нещо от изключителна важност.

— Мисис Рокет, боя се, че трябва да си тръгнете от портиерната. Моята господарка ви дава два месеца, естествено ще ви се плати, ще ви се даде и бележка за напускане месец по-рано, но вярвам, че трябва да знаете фактите предварително. Къщата ви трябва да е готова за новите собственици в края на октомври.

Горката жена припадна! Нямахте глас за протести и молби, мъката я разби и невиджайки намери някак вратата на стаята и изхода от дома.

— Какъв по дяволите е проблема! — изкрещя Мей от всекидневната при звука на несвързаните викове на майка си.

Отиде до кухнята, за да научи какво се е случило.

— Сега, надявам се, си доволна! — през сълзи крещеше майка и. — Направи така, че да ни изхвърлят на улицата, загубихме най-доброто място, на което можехме да се надяваме, надявам се това да задоволява болният ти мозък! И да се мъчеше да го направиш, пак не би могла така добре! Но какво ли ти пука! Ние сме под твоето ниво, ние сме като калта по обувките ти! А бедният ти баща, бедният, ще умре някъде, Господ знае къде, по-окаян, отколкото може да бъде някой, сестра ти ще трябва да слугува, а аз...

— Слушай, майко! — викна момичето, очите му искряха, а всяко нервче по тялото му бе опънато. — Ако Шейлови са толкова ужасни работодатели, че да ви изхвърлят само защото са ядосани на мен, трябва да кажа, че имате достатъчно дух, за да им кажете какво си мислите за тяхното държание и да се радвате, че няма повече да слугувате на такива тирани. Татко, какво би казал? Ще ви разкажа какво се случи.

Тя им разказа събитията от деня, всред хлипанията и възклицанията на Майка си и Бетси. Рокет, който сега се оплакваше от лумбаго, се постара да се изтегне на стола, преди да отговори, но накрая невнимателно се наклони напред.

— Не можеш да помогнеш на себе си, Мей! — каза накрая Той. — Такава ти е натурата, момичето ми. Не се тревожи! Ще се срещна със Сър Едуин и предполагам той ще ме разбере. Само жена му може да издаде такава заповед. Ще трябва да се срещна със Сър Едуин.

Тогава силна болка в слабините го прекъсна, той застана, заохка и захърка. Преди възобновяването на майчината атака, Мис Мей се върна във всекидневната и прекара около час, с гняв в сърцето. След това почукване без думи я извика за вечеря, но нямаше апетит и не се присъедини към семейството. Тогава баща и отвори вратата и в погледна.

— Не се притеснявай, моето момиче, ще отида при Едуин сутринта.

Мей не му отговори. Някак си се разкайваше за това, което беше направила, но донякъде и ликуваше, като си спомняше битката с Мис Шейл, а и беше готова да презре малкодушното на семейството си. Изглеждаше и някак неправдоподобно, че ще ги изхвърлят. Лейди Шейл и щерка и смятаха, без съмнение, да шамаросат ракетови, но после щяха несъмнено да им простят. Тя без съмнение щеше да се върне в Лондон, без забавяне, и няма повече да им създава неприятности. За жалост, никога повече нямаше да се върне тук, това не беше място за човек с нейният дух и способности.

На сутринта си опакова багажа. Влакът и пристигаше в девет и половина, след закуска потърси такси в селото. Майка и едва и говореше, Бетси постоянно лееше сълзи. На връщане видя баща си, да се връща по алеята и отиде при него, за да го попита какво е станало. Рокет се бе срещнал със Сър Едуин, но само за да чуе от него пълното потвърждение на вестта. Баронът казал, че съжалява, но че не може да се намеси, въпросът стоял в ръцете на Лейди Шейл, а тя напълно отказвала да приеме каквито и да било извинения за обидата, нанесена на дъщеря им.

— Това е то! — каза старият градинар, побледнял и треперещ. — Трябва да се махаме! Но ти не се притеснявай, дете, недей!

Най-сетне Мис Мей схвана какво бе направила. Усети силна болка в сърцето от самоукоряване и очите и изразявала вик за помощ. След минутка колебание, тя се върна обратно по алеята към Хол.

Представи се на влизане на слугите и помоли да бъде приета при икономата. Разбира се историята бе добре позната на всички домашни, половин дузина, от които я изгледаха с повече или по-малко подигравателни усмивчици. Това беше горестен миг за Мис Рокет, но тя се чувстваше длъжна и в крайна сметка получи това, което искаше. В хладната атмосфера на преимущество и осъждане, икономът най-сетне изслуша нейните бързи начупени изречения. Ще бъде ли възможно, попита Мей, да бъде приета от Лейди Шейл. Тя желаела само ...само да... да се извини...за грубостта си, само тя била виновна за грубостта си, нейното семейство нямало нищо общо със случая, те я осъдили, а сега тях са ги наказали толкова сурово.

— Моля, ако ми помогнете мадам, ще ви бъда много задължена, наистина...

Гласът и затихна в ридания. Това мадам и скъса сърцето и като че ли сама пропадна в собствените си очи.

— Ако отидете в слугинската стая...и почакайте...Ще видя какво може да бъде направено.

Мис Рокет се подчини. Седна и зачака в слугинското помещение много много време, наблюдаваха я, но не я закачиха. Часът за заминаването на влака и мина. Неведнъж и се прииска да стане и да се разкрещи, неведнъж усети в сърцето си пламъците на гнева. Но се замисли за бледото, болезнено набръчкано лице на баща си и отново седнаше да чака.

В единадесет и нещо на вратата се появи слуга и я извика „Моята Господарка ви чака, последвайте ме!“ Мей го последва треперейки от слабост и лоши предчувствия, но от друга страна горда от себе си. Почти в безсъзнание тя се озова в голяма стая, където две дами си говореха за събитията от деня. Тогава по-голямата забеляза момичето, което стоеше пред тях.

— Ти ли си най-голямото момиче на Рокетови?

Ох, металният глас на Лейди Шейл. Колко ли щастлива ще бъде като научи, как са и натрили носа.

— Да, Лейди!

— И защо искаш да се срещнеш с мен?

— Искам да се извиня, на вас и на дъщеря ви, за моето държание вчера.

— О, няма! Радвам се, че си дошла по собствено желание. Но твоето извинение трябва да бъде прието от Мис Шейл, ако въобще си направи труда да го изслуша.

Мей бе предвидила това. Това бе най-горчивият момент от нейното мъчение. Обагряйки се в алено, тя се обърна към по-младата.

— Мис Шейл, моля приемете извиненията ми за казаното вчера. Моля забравете моята грубост, моето неуважение...

Не можа да продължи, излезе само звук от хълцане. Очите на Мис Шейл светнаха триумфално за момент и осанката и заприлича на тази на майка и...

— Както ти казах, това не означава нищо за мен. Може ли най-сетне тази личност да се махне от стаята?

Ясно беше, че Мис Рокет трябваше да се раздели с намеренията и целите си. Но самата съдба (което тук означаваше тънкият превес на

един спрямо друг импулс) я възпря от бурният изрив на чувства, което сепна Лейди Шейл и Хилда от тихото им самодоволство. Кръвта на Мей обагри ушите и, залиташе.

— Ще си тръгнеш ли? — каза лейди Шейл.

Но Мей не се помръдна. Пред нея блеснаха в цялата си сила мислите за съдбата, а собственото и унижение и се стори като прашинка.

— Господарке, надявам се, че ще простите поне на баща ми и на майка ми. Настоячиво ви моля да не ги гоните. Всички ние ще сме толкова признателни, ако...

— Така трябва! — каза решително лейди Шейл. — Както не веднъж съм казвала, колкото по-скоро изчезнете от тук, толкова по-добре. Ще направите добре и ако никога не прекосите алеята на Хол. Може да си ходите!

Мис Рокет се оттегли. Навън я чакаше слугата. Погледна я подигравателно и каза с половин уста „Добри новини?“. За Мей това бе най-малкото, тръгна след него, загуби се в коридорите, подивя, очите и се напълниха със сълзи и най-сетне излезе навън. Бягайки, без посока, тя се озова в края на парка, скри се зад дърветата и гледайки към птиците започна да излива мъката на душата си.

С вечерният влак тя се върна в Лондон, без да каже на семейството си какво бе сторила и без да знае какъв бе резултата. Ден по-късно Бетси и прати щастливата вест, че заповедта за изгонване е оттеглена и че мирът в бръшляновата къща царува отново. Мис Рокет, през това време, направи всичко възможно за да си върне самоуважението и беше толкова заета, че написа само един ред поздравления. Тя усещаше, че е нейна заслугата за това, но за първи път в живота си не искаше похвали.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.